

Duvas ??koliklik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Duvas ??koliklik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20298>

Özet

??koliklik kavram?n? ölçmek amac?yla geli?tirilm? olan Duvas ??koliklik Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamas? (DUWASTR), Tayfun Do?an ve F. D. Tel taraf?ndan gerçe?letirilm?tir. Ölçek, i?kolikli?in iki temel bile?enini, yani **A??r? Çal??ma** ve **Kompulsif Çal??ma** alt boyutlar?n? ölçmektedir. 14 maddeden olu?an ve 5'li Likert tipi derecelendirme kullan?lan bu uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in Türkçe formunun psikometrik özellikleri, özellikle geçerlik ve güvenirlik de?erleri incelenmi? ve Türk kültürü ba?lam?nda kullan?ma uygun oldu?u gösterilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

??koliklik, A??r? Çal??ma, Kompulsif Çal??ma, DUWASTR, Ölçek Uyarlamas?, Psikometri, Örgütsel Psikoloji.

Yazarlar

Tayfun Do?an, F. D. Tel.

Amaç

Duvas ??koliklik Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin i?kolik davran??lar?n? ve bu davran??lar?n alt?nda yatan kompulsif güdüleri bilimsel olarak ölçmektir. Ölçe?in Türkçe Formunun (DUWASTR) uyarlama çal??mas?n?n temel amac? ise, orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerini Türk örnekleminde test etmek, yap?sal geçerli?ini incelemek ve güvenilirli?ini sa?lamakt?r.

Bu uyarlama, çal??anlar?n i?e yönelik sa?l?ks?z tutumlar?n?n belirlenmesi ve i?kolikli?in potansiyel olumsuz sonuçlar?n?n ara?t?r?lmas? için güvenilir bir araç sunmay? hedeflemektedir. Ara?t?rma sonuçlar?, DUWASTR formunun Türkçe konu?an popülasyonlarda i?kolikli?i etkin bir ?ekilde ölçebilece?ini desteklemektedir.

Yap?

Duvas ??koliklik Ölçe?i, i?kolikli?i iki temel faktör alt?nda inceleyen 14 maddelik bir yap?d?r. Bu iki faktör, i?kolikli?in hem davran??sal hem de bili?sel/motivasyonel yönlerini temsil eder:

A??r? Çal??ma (8 Madde): Bireyin kendini sürekli olarak i?e adamas?, uzun saatler çal??mas? ve kendini tela? içinde hissetmesi gibi davran??sal bile?enleri ölçer.

Kompulsif Çal??ma (6 Madde): Bireyin içsel bir bask? veya zorunluluk hissiyle çal??maya itilmesi gibi bili?sel ve motivasyonel bile?enleri ölçer.

Bu iki faktör, i?kolikli?in yaln?zca çok çal??mak de?il, ayn? zamanda bu çal??may? kontrol

edememe veya içsel bir baskı sonucu gerçekleştirme durumunu yansıttığını göstermektedir.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerlik çalmaları, madde toplam korelasyonları ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonuçları üzerinden değerlendirilmiştir.

Madde Toplam Korelasyonları:

"Akrif Çalma" alt boyutu için madde toplam korelasyonları **.39 ile .51** arasında değişen değerlerde bulunmuştur.

"Kompulsif Çalma" alt boyutu için ise **.30 ile .57** arasında değişen değerler bulunmuştur. Bu değerler, maddelerin ilgili alt boyutu temsil etme gücünün yeterli olduğunu göstermektedir.

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) Sonuçları:

Uyarlama çalması, tek faktörlü model ve iki faktörlü model karşılaştırılmıştır. İki faktörlü modelin uyum iyiliği indeksleri, tek faktörlü modele kıyasla daha iyi uyum gösterdiğini ortaya koymuştur.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirliği, iç tutarlılık katsayısı (Cronbach alfa) kullanılarak incelenmiştir. Elde edilen değerler, ölçeğin tutarlı ölçümler yapabildiğini göstermektedir.

Ölçeğin Bütünü İçin İç Tutarlılık: Ölçeğin tamamı için **Cronbach alfa** katsayısı **.85** olarak bulunmuştur.

Alt Boyutlar İçin İç Tutarlılık:

"Akrif Çalma" alt boyutu için iç tutarlılık katsayısı **.76** olarak bulunmuştur.

"Kompulsif Çalma" alt boyutu için iç tutarlılık katsayısı **.74** olarak bulunmuştur.

Bu katsayılar, psikometrik standartlara göre kabul edilebilir düzeyde olup, ölçeğin alt boyutlarının da yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu doğrulamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliğini değerlendirmek amacıyla uygulanan Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonuçları, ölçeğin teorik olarak beklenen iki faktörlü yapıya desteklenmektedir.

Tek faktörlü model için elde edilen uyum iyiliği indeksleri: .

İki faktörlü model için elde edilen uyum iyiliği indeksleri: .

DFA sonuçlar?, özellikle χ^2/sd oran?n?n dü?üklü?ü ve CFI, GFI, IFI de?erlerinin .90 civar?nda olmas? ile RMSEA de?erinin .080 olmas?, iki faktörlü modelin veri ile daha iyi uyum sa?lad???n? ve ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türkçe formda korundu?unu kan?tlamaktad?r.

Araç

Test Çe?idi: Uyarlama

Format: 14 maddelik, iki alt boyutlu öz bildirim ölçe?i.

Derecelendirme: 5'li Likert tipi (1-Hiç uygun de?il, 5-Tamamen uygun).

Mevcut Dil: Türkçe (DUWASTR).

Popülasyon Grubu: Çal??an yeti?kinler (Çal??ma, genel olarak çal??an popülasyon üzerinde yap?lm??t?r).

Ya? Grubu: Belirtilmemi?tir (Yeti?kin popülasyon oldu?u varsay?lmaktad?r).

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, Abant ?zzet Baysal Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi'nde yay?nlanm??t?r, bu da örneklemin büyük olas?l?kla üniversite veya e?itim sektöründen çal??anlar? içerdi?ini dü?ündürmektedir.

Test Metodolojisi: Psikometrik do?rulama çal??mas? (Geçerlik ve Güvenirlik Analizi).

Anahtar Kelimeler

Cronbach Alfa, Faktör Analizi, Uyum ?ndeksleri, Psikolojik Ölçek, ?? Stresi, Çal??ma Ba??ml?l???.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Tayfun Do?an

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?tir.

?leti?im E-posta Adresi: tayfun@tayfundogan.net

Yaz??ma Adresi: Belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçe?in Türkçe uyarlamas? (DUWASTR), 2011 y?!?nda yay?nlanm??t?r. Kullan?m izinleri ve ticari

ücretlendirme hakk?nda kesin bilgi için sorumlu yazar Tayfun Do?an ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki adresten indirilebilir: duwas-iskoliklik-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Do?an, T. ve Tel, F. D. (2011). Duwas ??koliklik Ölçe?i Türkçe Formunun (DUWASTR) Geçerlik ve Güvenirli?inin ?ncelenmesi. *Abant ?zzet Baysal Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 61-69.

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: efdergi.ibu.edu.tr

Duwas ??koliklik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

Ölçek 2 alt boyutta toplam 14 maddeden olu?maktadır:

A??r? Çal??ma (8 Madde): Tela? içinde ve zamana kar?? yar??an biri olarak görünürüm.

Kompulsif Çal??ma (6 Madde): Genellikle içimde beni çok çal??maya iten bir ?eyler oldu?unu hissediyorum.